

de ervaringen opgedaan tijdens de wedstrijd, in discussies uitgediept zullen worden.

De vijf laureaten werden gekozen uit een voorselectie van 32 produkties waaraan niet minder dan 58 scholen meewerkten. 85 % van de deelnemers kwamen uit het vrij onderwijs, wat zich deze keer ook duidelijk in de finale weerspiegelde. Van de vijf Vlaamse provincies ging West-Vlaanderen met het leeuwedeel lopen (34 % van de deelnemende scholen) en bleek Limburg – althans dit jaar – zo goed als afwezig. Nog een opvallend cijfer is dat 40 % van de dit jaar getoonde produkties originele creaties zijn. Als dusdanig een niet-onaardige bijdrage tot een Vlaamse jeugdramaturgie.

Van de vijf bekroonde voorstellingen werd er één geregiseerd door een professionele kracht: Sien Eggers (KVS) leidde zes op hoog niveau acterende meisjes naar de finale met een plezierige en dynamische collage van teksten omtrent de vrouwelijke *condition humaine*. De andere vertoningen kwamen tot stand onder de leiding van leraars van de school zelf (een van hen doceert zelfs wiskunde).

Het meest verheugende aspect van deze voorstellingen is dat zij stuk voor stuk getuigen van een inzicht (ook al kon dat nog niet altijd in een concrete praktijk omgezet worden) in het medium theater als een samenspel van zeer diverse elementen (spel, tekst, decor, muziek enz.) binnen een dramaturgische structuur. Timing, aandacht voor het detail, beheersing, nuancering, afwijzing van effectzoekerij... waren alom aanwezig kwaliteiten. Geen enkele van de finalevoorstellingen leed bovendien onder het gewicht van de populair-naturalistische speltraditie die vaak zo hinderlijk opduikt in amateurvoorstellingen. Inhoudelijk (cf. thema's als fascisme, racisme, strijd om vrijheid, eenzaamheid enz.) gaven de opvoeringen blijk van de ernst, de betrokkenheid en het bewustzijn waarmee deze jonge mensen tegen het leven van vandaag aankijken.

Slaagt deze prijs erin met behoud van de hoge artistieke eisen die nu gesteld worden (de wedstrijd heeft de reputatie "moeilijk" te zijn) ook kwantitatief uit te groeien tot een "beweging van schooltheater", dan zal de Stichting Theater en Cultuur hiermee een zeer essentiële bijdrage tot het Vlaamse theater leveren. Zoals ook een bloeiend net van muziekonderwijs en amateurmuziekbeoefening een wezenlijke basis oplevert voor de professionele muziekpraktijk (kunstenaars én publiek), zo kan ook een intelligente en theatraal gevoelige vorm van

schooljeugdtheater, zoals we die in Boom konden meemaken, een pijler worden voor de Vlaamse theaterpraktijk van morgen, op alle niveaus.

Marianne Van Kerkhoven

Theatergeschied-schrijving: oproep

Onder impuls van het Vlaams Theaterinstituut (in oprichting) werd door de vier Vlaamse universiteiten (U.I.A., V.U.B., R.U.G en K.U.L.) bij het Fonds voor Kollektief Fundamenteel Onderzoek een project ingediend om een aanvang te maken met het schrijven van een *uitgebreide geschiedenis van het professionele theater in Vlaanderen*. Door dit Fonds werd een start-subsidie ter beschikking gesteld. Het project omvat twee delen: in een eerste periode zal het theater tussen 1830 en 1914 onderzocht worden; in een tweede fase zal het theater tussen 1914 en nu bestudeerd worden.

Om geschiedenis te schrijven zijn er vele documenten nodig: brieven, programmabrochures, perskritieken, krantenknipsels, rekeningen, foto's, ander beeldmateriaal enz.; het kleinste document, het kleinste detail, dat op zich zelf waardeloos lijkt, kan, in een grotere context gebracht, plots de sleutel bevatten tot het oplossen van vele vragen. Bij deze willen wij dan ook een oproep doen tot alle particulieren, die – zelfs in vergeten hoeken van kelders of zolders – over documenten zouden beschikken, die ons kunnen helpen, het verleden van het Vlaamse theater te ontsluiten. Deze documenten kunnen betrekking hebben op het gespeelde repertoire, op de geschiedenis van een gezelschap, op de appreciatie van voorstellingen, op de houding van de overheid, op de economische kanten van het theaterbedrijf, enz., enz. Zowel beeld- als geschreven materiaal zijn welkom. Het is niet onze wens dit materiaal als bezit te verwerven, maar wel de mogelijkheid te creëren om het door te nemen, het eventueel te fotocopieren en te verwerken in het kader van dit historisch project. Indien sommigen hun documenten blijvend zouden willen afstaan, kan hiervoor steeds een onderkomen gezocht worden, b.v. in het Archief en Museum voor Vlaams Cultuurleven te Antwerpen. Alle mogelijke modaliteiten i.v.m. het ter beschikking stellen van het materiaal, zijn uiteraard bespreekbaar.

Aan al wie ons bij deze taak van het opsporen van documenten behulpzaam kan zijn, zouden wij willen vragen contact op te nemen met:

Prof. Dr. Carlos Tindemans, Universitaire Instelling Antwerpen, Departement Germaanse, Blok A, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, Tel: 03/828.25.28 binnenpost 299 en 296 of 03/449.27.04.

Etcetera ontving

Via zijn vierde lustrumboek vertelt het NTG hoe het zichzelf ziet, hoe het wil herkend worden. Van het NTG kan niet gezegd worden dat het daar niet over reflecteert, de overige repertoiretheaters achten het minder nodig er een discours aan te wijden. Hoe afficheert het NTG dan zichzelf? Op de cover vindt men een foto van de gelauwerde *Lysistrata*-voorstelling. Niet *Door de Liefde Verrast* b.v. Deze vaststelling is belangrijk. Voor mij betekent het dat het NTG en zijn publiek zich voorlopig nog niet herkennen in de intellectualistische analyses van een regisseur als Gilis, maar des te meer in de spectaculaire en poëtisch-synthetische produkties van Doufexis, Marijnen, Claus, e.a. Gilis is het anti-discours in NTG. Claus is daarentegen prioritaair. Dat blijkt uit de opname van een portret van de meester door Ton Lutz en het daaropvolgende gelegenheidsgedicht van Claus zelf. Een confrontatie van beiden zou mij erg boeien. Gilis die na Noren ook Claus regisseert!?

Terug naar het lustrumboek. In het zelfbeeld dat het NTG via het lustrumboek creëert zijn er vier pijlers, nl. zelfevaluatie, theateronderzoek, theaterpromotie en de NTG-geschiedenis. Onder het hoofdstukje zelfkritiek en evaluatie van het artistieke beleid vallen twee erg boeiende bijdragen: een interview van Pol Arias met de NTG-beleidsgroep (De Decker, Redant, Moeremans, Van den Berghe, Demedts) over beleidsstructuren, repertoire, scenografie en publiek en een kritische onderzoek van Marianne Van Kerkhoven naar de functie van een repertoiretheater nu en in het verleden.

Interessant wordt het wanneer je als lezer merkt dat enkele aspecten van Van Kerkhovens conclusies ter sprake worden gebracht in Arias' interview met de beleidsgroep: de moeizame opbouw van een homogeen creatief concept, het werken aan een artistiek collectief met een soepele organisatorische structuur

en de omschakeling van assimilatie naar creatie van nieuwe tendenzen. Er is nog werk aan de winkel! De bijdrage van Marianne Van Kerkhoven overstijgt het occasionele belang van dit lustrumboek, het is een uitnodiging tot het schrijven van een geschiedenis van het Vlaamse repertoiretheater.

Besluiten dat het NTG wetenschappelijk onderzoek over theater stimuleert is wellicht overdreven, toch blijkt uit enkele artikels dat in de NTG-definitie van theater de historische informatie, de theoretische reflectie en de verzameling van documentatie (het artikel van Rik Lankrock is niet vrij te pleiten van enig particularistisch favorisme) een belangrijke plaats hebben. Het essay van Jo De Vos gaat over de autonomie van de theaterwetenschap, in voorzichtige termen verwerpt het de kolonisatie van de opvoering door de dramatheorie, maar gaat niet zo ver de instrumenten voor de analyse van spel en scène zelf te expliciteren, laat staan te evalueren.

Een derde groep artikels behandelt de theaterpromotie, het NTG-management. Tekenend is hier dat de ideale interactie met het publiek ("public relations" in managetaal) niet wordt gedefinieerd als "naar de mond praten" of als het angstvallig behouden van het bestaande publiek (cf. KNS, KVS) maar als "geleidelijk een nieuw publiek vormen" (de woorden van PR-vrouw Anita Van den Bergh) of als "werken aan het publiek van morgen" (theaterpedagoge Chris de Bruyker).

Nog even iets over de historische grafische preoccupatie van het NTG. Het is noodzakelijk dat het NTG een eigen geheugen (re)construeert, een eigen verhaal over zijn geschiedenis. Maar dat verhaal mag niet monologisch en autoritair zijn. Naast het belangwekkende materiaal dat in het lustrumboek wordt aangeboden (foto's, personeelsgrafieken, rolbezettingen, ...) zal de toekomstige historicus toch willen kijken achter de coulissen van de redacteurs en achter het zelfbeeld dat zij hanteren. Gelukkig zal de man pas zijn als hij naast het boek ook zijn primaire bronnen in een archief verzameld vindt en als hij verschillende visies/beelden kan confronteren.

Over het algemeen ontbreekt ook enige kritische begeleiding bij de grafieken, de repertoirelijsten en het fotomateriaal. Over de situering van de foto's binnen het ensce-ningsproces en over de relatie tussen de fotografische of scènebeschrijvende intenties blijft de lezer in het ongewisse. Het komt me voor dat sommige foto's repetitieve